

ijtimoiy-iqtisodiy gazeta

O'zbekiston bunyodkori

Строитель Узбекистана

№79 (1032)

2026 йил 15 сентябрь, сешанба

Газета 2016 йил 25 ойда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0874-рақам билан рўйхатга олинган.

Ягона Ватан,
ягона халқ
бўлиб,
янги ҳаёт
ва келажақ
яратамиз!

Экспортбоп керамогранит ишлаб чиқариш йўлга қўйилди

Фарғона вилояти Қувасой шаҳридаги “Бунёдкор” МФЙ ҳудудида жойлашган “Қўқон” эркин иқтисодий зонаси филиалида “Crown Ceramic” Ўзбекистон–Хитой қўшма корхонаси фаолияти йўлга қўйилди.

2025 йил август ойида иш бошлаган мазкур лойиҳага 70 миллион АҚШ доллари миқдорида инвестиция йўналтирилди. Унинг 30 миллион доллари маҳаллий тадбиркор маблағлари, 40 миллион доллари эса Хитой инвестицияси ҳисобига тўғри келади.

Корхонада маҳаллий хомашё қайта ишланиб, замонавий қурилиш объеклари учун зарур керамогранит плиталар ишлаб чиқарилмоқда. Корхонанинг йиллик ишлаб чиқариш қуввати 8 миллион квадрат метр маҳсулотни ташкил этади.

Лойиҳа доирасида 500 га яқин янги иш ўрни яратилди. Корхонанинг йиллик экспорт ҳажми 30 миллион АҚШ долларида етказилиши кўзда тутилган.

– Хитойлик ҳамкорлар билан йўлга қўйилган ушбу ишлаб чиқариш корхонасида катта ўл-

чамдаги ва юқори сифатли керамогранит плиталар тайёрланмоқда, – деди қўшма корхона директори, “Шухрат” медали соҳиби Бобур Султоналиев. – Қувасой сойлари ва қир-адирларида тошлар қайта ишланиб, зарур қўшилмалар билан бойитилади. Тўлиқ автоматлаштирилган линия орқали тайёр маҳсулот олинади. Лойиҳанинг дастлабки босқичида 400 минг квадрат метр маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Қурилиш соҳасида талаб юқори бўлган керамогранит плиталарнинг катта қисми илгари хориждан импорт қилинган. Янги корхонанинг ишга туширилиши эса ушбу маҳсулотларни маҳаллий хомашё асосида ишлаб чиқариш ва экспорт қилиш имконини кенгайтирмоқда.

▲ “Crown Ceramic” Ўзбекистон–Хитой қўшма корхонасида.
Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎЭА) олган суратлар.

“Урганч – Хива” электропоезди энди йўловчилар хизматида

Президентимиз жорий йил 17-18 август кунлари Хоразм вилоятига ташрифи чоғида аэропорт ва темир йўлни боғлайдиган Ўзбекистондаги биринчи лойиҳа бўлган янги темир йўл линияси билан танишган эди.

Урганч халқаро аэропортидан атиги 25 метр масофада барпо этилган янги ва замонавий “Аэровокзал” ва Хива темир йўл бекатини боғлайдиган янги темир йўл линиясида “Урганч – Хива” йўналишидаги электропоезд қатновни аҳоли ва сайёҳлар учун фаолият кўрсатишни бошлади.

Йўловчиларга замонавий, қўлай ва сифатли хизмат кўрсатиш мақсадида “Урганч аэровокзал – Хива – Урганч аэровокзал” йўналишида Хитой Халқ Республикасида ишлаб чиқарилган тезюрар электропоезд қатновни йўлга қўйилди. 6 та вагондан иборат ушбу транспорт воситаси 415 нафар йўловчига мулкаланган бўлиб, унинг ҳаракат тезлиги соатига 160 километрни ташкил этади.

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ бу ташаббусни амалга ошириш учун 225 миллиард сўм маблағ йўналтирган бўлиб, қурилиш ишлари доирасида 11 километр темир йўл линияси янгидан қурилди. Битта замонавий бекат ва кўприк, 3 та қўриқладиган ва 4 та қўриқланмай-

диган автомобиль йўли кесишмалари, 25 та сув ўтказиш иншооти қад ростлади.

– Мазкур электропоезд ҳар кунни Урганч аэровокзалдан соат 08.40 да йўлга чиқиб, Урганч темир йўл вокзалида уч дақиқа тўхтаб, яна ҳаракатланади ва Хива темир йўл бекатида соат 09.22 да етиб боради, – деди вокзал директори ўринбосари Лочин Отамуродов. – Хивадан Урганчга эса соат 21.00 да йўлга чиқиб, соат 21.42 да Урганч аэровокзалига етиб келади. Қайтишда ҳам “Урганч” темир йўл вокзалида уч дақиқа тўхтаб ўтади. Электропоездда катталар 25 минг сўм ва болалар 14 минг сўм эвазига аэропортдан, тўғридан-тўғри Хиванинг тарихий бағрига юқори даражадаги қўлайликда етиб боришлари мумкин.

Сайёҳлар ва йўловчиларнинг мароқли ҳордиқ чиқариши учун электропоездда барча шароитлар муҳайё қилинган. Жумладан, салонда мукаммал иқлим назорати ўрнатилган бўлиб, совитиш ва иситиш тизимлари мунтазам ишлаб туради. Ҳар бир ўриндиқ атрофида мобил телефон, ноутбук ва гаджетлар учун USB-портлар мавжуд. Барча вагонлардаги bepul Wi-Fi тармоғи ҳар бир йўловчи учун рақамли хизматлардан фойдаланиш имкониятини яратди.

– Биз дўстлар билан Хивага келдик, – деди покистонлик сайёҳ Довуд Хон. – Аэропортдан чиқишимиз билан поездга ўтирдик. Ўриндиқлари қўлай. Иқлим назорати ҳам яхши ишламоқда. Бизга хизмат кўрсатаётган ходимлар ҳам жуда хушмуомала. Вақтимизни мароқли ўтказмоқдамиз. Поезднинг тезлиги, ҳаракатланиши ҳам маромида. Очиги, кўп давлатларда ҳали бунақа замонавий поездларни учратиш қийин.

Салонда инклюзив муҳит ҳам яратилган бўлиб, имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахслар учун махсус кўтаргичлар ҳамда кенг, қўлай жойлар ажратилган. Эко-сайёҳлар ва велосипед ишқибозлари учун эса велосипед маҳкамлагичлари ҳамда йўналиш ҳақида ахборот берувчи электрон таблолар ҳам мавжуд.

Бу лойиҳа шунчаки янги йўналиш эмас, балки мамлакатимизда аэропорт ва темир йўл тизимини битта занжирга туташтирган илк ва ягона тарихий воқеадир.

– Мен ҳар ҳафтада беш кун Урганчга бориб келаман, – деди хивалик Раҳмон Раззоқов ЎЭА мухбири Аҳмадjon Шокировга. – Кунига қарийб 100 километр масофага автомашини бошқаришimgа тўғри келарди. Автоуловсиз чиқсанг, такси хизмати қиммат. Троллейбус ёки автобуслар узоқ вақт йўлда юради. Умумий йўналиш узунлиги 46 километр бўлган ушбу поезд Урганч ва Хива шаҳарлари ўртасидаги масофа вақтини роппа-роса икки баробарга қисқартирди. Чунки илгари Урганч аэропортидан Хивагача 80 дақиқалик масофа энди бор-йўғи 42 дақиқани ташкил этмоқда.

Янги йўналиш кунига 2000, йилга эса 800 минг нафаргача маҳаллий ва хорижий сайёҳларга сифатли ва хавфсиз хизмат кўрсатиш имкониятига эга. Йўловчилар учун яна бир қувонарли томони чипта нархининг ўта ҳамён-боглигидир. Бу каби йирик ва замонавий лойиҳалар Хоразм воҳасининг сайёҳлик жоибадорлигини янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилади.

Пенсия тизимини такомиллаштиришнинг янги босқичи

Иқтисодиёт ва молия вазирлигида сўнгги йилларда пенсия тизимида эришилган натижаларга бағишланган брифинг бўлиб ўтди.

Унда таъкидланганидек, 2017–2025 йилларда пенсия таъминоти тизимини такомиллаштириш бўйича янги босқич бошланди. Бу даврда фуқароларнинг меҳнат стажи, иш ҳақи ва бошқа маълумотларини электрон шаклда юритиш, идоралараро маълумот алмашинуви-ни йўлга қўйиш бўйича ишлар жаддалашди. Мазкур даврда пенсия тизимига оид жами 76 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат, жумладан, 10 та Қонун, 27 та Президент Фармони, 10 та Президент қарори, 16 та Вазирлар Маҳкамаси қарори ҳамда 13 та бошқа идоравий-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинди.

Амалга оширилган ислохотлар натижасида пенсия таъминотида фуқароларга яратилаётган қўлайликлар қўламини ҳам кенгайтирди. Жумладан, пенсия ҳисоблашда инобатга олинадиган иш ҳақининг чегараси 2019 йилда 8 баравардан 10 бараварга, 2023 йилда эса 10 баравардан 12 бараварга оширилди. 2023 йилдан бошлаб таълим ташкилотларининг ўқувчилари ва талабалари учун бokuвчиларини йўқотганлик пенсиясини ўқининг бутун даври давомида, бироқ 23 ёшга тўлгунга қадар тўлаш амалиёти жорий этилди.

Шунингдек, I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган фуқароларга пенсия тайинланганидан кейинги ишлаган вақтини иш стажига қўшиб ҳисоблаш ва меҳнат фаолиятини давом эттираётган фуқароларнинг пенсияларини ҳар икки йилда қайта ҳисоблаш имконияти яратилди.

Тизимдаги энг муҳим ўзгаришлардан бири пенсия тайинлаш жараёнининг фуқародан ҳужжат талаб қилишдан электрон маълумотлар асосида ишлашга ўтказилаётганидир. Фуқароларнинг маълумотлари автоматик шаклантирилиши натижасида қозғашма ҳужжатларни талаб қилиш амалиёти босқичма-босқич бекор қилинмоқда. 2024 йил январдан бошлаб фуқароларга пенсия тайинлашни сураб Давлат хизматлари марказига ташриф буюрган ҳолда ёки Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали онлайн мурожаат қилиш имконияти яратилди. 2025 йил 1 мартдан эса ёшга доир пенсияларни фуқаронинг алоҳида мурожаатисиз, пенсия ёшига тўлиши муносабати билан проактив шаклда тайинлаш тартиби жорий

этилди. Натижада 2025 йил якунида ёшга доир пенсияларнинг 38 фоизи проактив шаклда тайинланди.

Пенсия тайинлаш жараёнини такомиллаштиришда идоралараро ахборот интеграцияси ҳам муҳим ўрин тутмоқда. Давлат персонализация маркази, Ички ишлар вазирлиги, Рақамли технологиялар вазирлиги, “Ўзбекистон почтаси”, Солиқ қўмитаси, Олий суд, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги ва бошқа ташкилотларнинг ахборот тизимлари билан ўзаро ахборот интеграцияси йўлга қўйилди. Бугунги кунда Пенсия жамғармаси томонидан бошқа вазирлик ва идораларнинг ахборот тизимларидан 77 турдаги маълумотлар электрон шаклда олиниб, улар асосида фуқароларга пенсия тайинланмоқда.

Иқтисодиёт ва молия вазирлиги Ахборот хизмати ва коммуникациялар бошқармаси томонидан берилган маълумотга қўра, рақамлаштириш натижасида фуқароларга кўрсатилаётган хизматлар таркиби ҳам ўзгармоқда. Пенсия жамғармаси томонидан жами 25 турдаги хизмат кўрсатилаётган бўлиб, уларнинг 18 таси электрон шаклга ўтказилган. 2025 йилда фуқароларга жами 3 882 589 та электрон, проактив, интерактив ва композит хизмат кўрсатилди. Ягона интерактив давлат хизматлари порталида пенсия тайинлаш учун ариза бериш, пенсия ва нафақа миқдори тўғрисида маълумотнома олиш, пенсия жамғармаси ҳисобида турши тўғрисида маълумотнома олиш, тайинланган пенсия тўғрисида маълумот олиш, пенсия тўловини нақд пул шаклига ўтказиш, “СМС-Пенсия” хизматига улааниш ва бошқа хизматлар жорий этилди.

Шу билан бирга, 2025 йил 1 октябрдан бошлаб давлат пенсия таъминотида оид ҳамда АТ “Халқ банки” томонидан пенсияларни нақд пул шаклида тўлаш билан боғлиқ хизматларни фуқароларни биометрик идентификация қилиш – Face-ID ҳамда уларнинг имзосини электрон шаклда олиш орқали амалга ошириш тартиби жорий этилди. Натижада пенсияонерларга пенсия маблағларининг манзилли равишда етиб бориши таъминланмоқда.

Тадбир якунида пенсия таъминоти тизимида амалга оширилган ишлар натижасида мустақилликнинг дастлабки йилларида фуқаролар пенсия олиш учун асосан ҳужжат тўплаб, турли идораларга мурожаат қиладиган тизимдан электрон маълумотларнинг ўзи фуқаронинг пенсия ҳуқуқини аниқлаб, пенсияни автоматик тайинлайдиган даражага босқичма-босқич ўтилаётгани қайд этилди.

Ўз мухбиримиз.

uzbunyodkor.uz

info@uzbunyodkor.uz

uzbunyodkor

t.me/uzbunyodkor

uzbunyodkor

qurilish.today

Баҳодир КАРИМОВ, Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги
Давлат архитектура нazorати департаменти бошлиғи

Асосий мақсадимиз – қурилишни чеклаш эмас, балки уни қонуний, хавфсиз ва шаҳарсозлик талабларига мувофиқ амалга оширишни таъминлашдир

Бугун мамлакатимизда қурилиш ва бунёдкорлик ишлари тобора кенг кулоч ёймоқда. Янги турар жойлар, замонавий хизмат кўрсатиш шохобчалари, ишлаб чиқариш объектлари ва ижтимоий инфратузилма иншоотлари қад ростламоқда. Бу, шубҳасиз, ҳудудлар тараққиёти, аҳоли турмуш шароити яхшилланиши ва иқтисодий фаоллик ортиб бораётганининг муҳим кўрсаткичларидан биридир.

Бироқ қурилиш кўлами кенгайгани сари уни тартибга солиш, шаҳарсозлик талабларига риоя этилишини таъминлаш ва қонунбузилишларнинг олдини олиш масаласи ҳам долзарблашади. Чунки рухсат этувчи ҳужжатларсиз, бош режаларга зид ёки белгиланган меъёрларга риоя этилмаган ҳолда қурилган ҳар қандай иншоот кейинчалик жиддий муаммоларга сабаб бўлиши мумкин.

Бундай ҳолатларни барвақт аниқлаш, қурилиш жараёнида қонун устуворлигини таъминлаш ва шаҳарсозлик ҳужжатларига амал қилинишини назорат қилишда давлат архитектура назоратининг ўрни бекиёс.

Қурилишда назорат тизимида қандай ўзгаришлар юз бермоқда? Рақамлаштириш ва сунъий интеллект бу жараёнга қандай кириб келмоқда? Келгусида қандай янгиликлар кутилмоқда?

Шу каби саволларга жавоб топиш мақсадида “O'zbekiston bunyodkori” мухбири **Абдужаббор АЛИҚУЛОВ** Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги Давлат архитектура назорати департаменти бошлиғи **Баҳодир КАРИМОВ** билан суҳбатлашиб, юқоридаги саволларга жавоб олди.

– **Баҳодир Пулатович, аввало, Давлат архитектура назорати департаменти қандай мақсадда ташкил этилгани ҳақида тўхталиб ўтсангиз. Бу янги тузилмага эҳтиёж нимадан келиб чиқди?**

– Вазирлар Маҳкамасининг 2025 йил 28 мартдаги “Давлат архитектура назоратини амалга оширишнинг янги механизмни жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 192-сон қарори асосида Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги тизимида Давлат архитектура назорати департаменти ташкил этилди. Қарорга мувофиқ, Республика комиссияси зиммасига ўзбошимчалик билан қурилган иморатларни аниқлаш ва бартараф этиш бўйича ваколатли органлар фаолиятини мувофиқлаштириш, мазкур объектларни бартараф этиш билан боғлиқ суд ҳужжатларининг амалда ижро этилганини таҳлил қилиш, шаҳарсозлик соҳасидаги қонунбузилишларнинг олдини олишга қаратилган тақлифлар ишлаб чиқиш каби муҳим вазифалар юклатилган.

Шунингдек, суд қарорларига мувофиқ бузилиши белгиланган коммуникация тармоқларининг муҳофаза ҳудудларидаги ноқонуний қурилмаларни бартараф этишни ташкил этиш, ҳар бир ноқонуний қурилманинг техник ҳолати ва хавфсизлик талабларига мувофиқлигини, шу ҳудудда яшаётган аҳолининг ижтимоий ҳолатини ўрганиш ҳамда бузиш

билан боғлиқ харажатлар ва компенсациялар ажратиш бўйича тақлифлар тайёрлаш ҳам комиссиянинг асосий вазифалари сифатида белгиланган.

Қолаверса, қарорда белгиланган вазифаларни самарали амалга оширишда ваколатли органнинг республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамда бошқа ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этади. Бунда мазкур органлар, шунингдек, мулкдорлар ва мулкдан фойдаланувчилар ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш жараёнида ваколатли органга кўмаклашиши шартлиги белгилаб қўйилган.

– **Демак, департаментнинг вазифаси фақат ўзбошимчалик билан амалга оширилган қурилишларни аниқлаш билан чекланмайdimи?**

– Биз қурилишларнинг шаҳарсозлик ҳужжатларига мувофиқлигини, бош режаларга

амал қилинишини, қурилиш соҳасида белгиланган талабларга риоя этилишини ҳам назорат қиламиз. Шунингдек, қурилиш соҳасидаги маъмурий регламент талабларига ҳудудий бошқарма ва бўлимлар томонидан амал қилинишини мониторинг қилиш ҳам департамент вазифалари қаторига қиради.

– **Департамент ташкил этилгунга қадар ўзбошимчалик билан қурилган иншоотлар устидан назорат қандай тартибда амалга оширилган? Янги тизимнинг аввалгисидан фарқи нимада?**

– Илгари бу вазифалар бир нечта тузилмалар ўртасида тақсимланган эди. Масалан, бош режаларга риоя этилишини назорат қилиш қурилиш соҳасида назорат инспекцияси вазифасига кирган бўлса, ўзбошимчалик билан амалга оширилган қурилишларни аниқлаш билан боғлиқ айрим вазифалар туман қурилиш бўлимлари ваколатида бўлган. Аммо уларнинг ваколати чекланган эди. Ўзбошимчалик билан қурилган объектлар аниқланар, тегишли кўрсатма бе-

рилганидан кейин маълум муддат ўтиб, масала туман ҳокимлигига тақдимнома киритиш билан яқунланар эди. Яъни қурилишни аниқлаш бор эди, лекин уни охиригача бартараф этиш механизми етарлича самарали эмасди. Шунинг учун ҳам барча ваколатларни бир тизимга бирлаштириш, ўзбошимчалик билан амалга оширилган қурилишларни аниқлашдан тортиб, маъмурий чора кўриш ва зарур ҳолларда судга мурожаат қилишгача бўлган жараённи самарали ташкил этиш мақсадида департамент ташкил этилди.

– **Департамент фаолият бошлаганидан буён қандай ишлар амалга оширилди?**

– Аввало, назорат жараёнини замонавий технологиялар асосида ташкил этишга эътибор қаратдик. “Шаффоф қурилиш” миллий ахборот тизимида ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш бўйича автоматлаштирилган тизим яратилди. Бу тизим Адлия вазирлигининг “Notarius”, Ички ишлар вазирлигининг “E-ma'muriy ish”, Олий суднинг “Adolat” ҳамда Кадастр агентлигининг “UzKad” ахборот тизимлари билан интеграция қилинди. Бунинг аҳамияти катта. Чунки аввал кўплаб жараёнлар қўлда амалга оширилган бўлса, ҳозир уларнинг аксарияти электрон тизим орқали бажарилмоқда.

– **Техник жиҳатдан ходимларнинг имкониятлари ҳам оширилдими?**

– Департамент ҳамда туман ва шаҳар қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлимлари ходимлари учун жами 232 та зарба ва сувга чидамли махсус PAD 6000M2 планшет харид қилинди. Шунингдек, ҳудудий ходимлар учун 14 та ёнкамера, яъни бодикамера олинди.

Ходимларнинг малакасига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Департамент ҳамда туман ва шаҳар бўлимлари ходимлари тадбиркорлик субъектлари фаолиятини текшириш ҳуқуқини бериш бўйича аттестациядан ўтказилиб, махсус гувоҳномалар билан таъминланди. Мутахассисларимиз геоахборот тизимларида фойдаланиш бўйича махсус ўқув курсларида иштирок эди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Оқил судлов академиясида малака ошириш ишлари амалга оширилди.

– **Рақамлаштириш ҳақида гапирдик. Ҳозир департаментнинг назорат тизими тўлиқ рақамлашган, деб айтиш мумкинми?**

– Асосий жараёнлар рақамлаштирилган. “Шаффоф қурилиш” миллий ахборот тизимида ўзбошимчалик билан қурилган объектларни аниқлаш ва бартараф этиш бўйича алоҳида тизим ишлаб чиқилган. Бу аввалги тизимга нисбатан анча катта қадам.

Илгари ишлар асосан қўлда амалга оширилган бўлса, ҳозир фақат битта далолатнома қўлда расмийлаштирилади. Қолган жараёнлар электрон тизимда амалга оширилади. Эндиги вазифа эса бу тизимни янада такомиллаштиришдан иборат. Хусусан, сунъий интеллект имкониятларидан фойдаланиш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Бу борада хорижий тажрибани ҳам ўрганиш режалаштирилган.

– **Сунъий интеллект қурилиш назоратида қандай иш бериши мумкин?**

– Бу жараён, энг аввало, катта ҳажмдаги маълумотларни таҳлил қилиш ва эҳтимолий қонунбузилишларни тезроқ аниқлаш имкониятини беради. Масалан, геоахборот маълумотлари, кадастр маълумотлари ва бошқа рақамли маълумотларни бирлаштириш орқали ҳудудлардаги ўзгаришларни кузатиш мумкин. Келгусида бу имкониятлардан сунъий интеллект ёрдамида янада самарали фойдаланишни мақсад қилганмиз.

– **Келгуси режаларингиз орасида дронлардан фойдаланиш ҳам бор экан. Бу қандай натижа беради?**

– Ҳа, департамент учун учувчисиз учуш аппаратлари – дронлар харид қилиш режалаштирилган. Дронлар ёрдамида катта ҳудудларни кузатиш, ўзбошимчалик билан олиб борилган қурилишларни аниқлаш ва қурилиш жараёнларидаги ўзгаришларни мониторинг қилиш имконияти пайдо бўлади. Айниқса, аҳоли пунктлари жадал ривожланаётган ҳозирги шароитда бундай технологиялар назорат ишларининг тезкорлиги ва қамровини оширишга хизмат қилади.

– **Маъмурий жазолар масаласида қандай ўзгаришлар режалаштириляпти?**

– Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга тегишли ўзгартiriшлар киритиш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Асосий тақлифлардан бири – жарималарни табақалаштириш. Яъни жарима миқдорини объектнинг ҳажми, тури ва бошқа хусусиятларидан келиб чиқиб белгилаш, айрим ҳолатларда енгиллаштириш имкониятини кўриб чиқиш. Бу ерда мақсад фақат жазолаш эмас, балки қонунбузилишга мутаносиб ва адолатли ёндашувни таъминлашдан ҳам иборат.

– **Қонунбузилишларни аниқлашда фуқароларнинг иштирокини ҳам ошириш режалаштирилган экан. Бу ҳақда нима дея оласиз?**

– Бу борада вазирлик томонидан “Огоҳ фуқаро” платформаси ишлаб чиқилган. Платформада фуқаролар томонидан мустақил равишда ўзбошимча олиб борилаётган қурилишларга гувоҳи бўлганда, тўғридан-тўғри видео ва фото тасвирлар билан мурожаат қилиш имконияти яратилган.

Шунингдек, Шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликни бузиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар берган шахсларни рағбатлантириш тартибини белгилаш бўйича қарор лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда. Яъни фуқаролар ҳам ўз ҳудудидagi қонунбузилишларни аниқлаш ва бу ҳақда тегишли органларга хабар бериш орқали назорат жараёнида иштирок этиши мумкин. Бу, менимча, жуда муҳим. Чунки давлат органи ҳар бир ҳудудни бир вақтинг ўзида бир хил даражада кузатиб бориши қийин. Жамоатчилик иштироки эса назорат қамровини кенгайтиришга ёрдам беради.

– **Департамент ходимларини махсус кийимлар билан таъминлаш ҳам режалаштирилганми?**

– Департамент ходимларини махсус кийим (униформа) билан таъминлаш ҳам келгуси режаларимиздан бири.

– **Суббатимиз якунида шуни сўрамоқчиман: умуман олганда, Давлат архитектура назорати департаментининг асосий мақсадини бир жумла билан қандай ифодалаган бўлардингиз?**

– Асосий мақсадиимиз – қурилишни чеклаш эмас, балки уни қонуний, хавфсиз ва шаҳарсозлик талабларига мувофиқ амалга оширишни таъминлашдир. Чунки бүгун қуриляётган ҳар бир бино эртанги шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасининг бир қисми. Қурилишда тартиб ва масъулият қанчалик юқори бўлса, келажакдаги муҳит ҳам шунчалик сифатли ва қулай бўлади. Шунинг учун давлат архитектура назоратини кучайтириш – фақат ўзбошимчалик билан амалга оширилган қурилишларга қарши курашиш эмас. Бу шаҳарсозлик маданиятини юксалтириш, қонунга риоя қилишни таъминлаш ва аҳоли учун хавфсиз ҳамда қулай муҳит яратишга хизмат қиладиган муҳим тизимдир.

– **Мазмулли суҳбатингиз учун ташаккур!**

Кўп қаватли уй фойдаланишга топширилди

Президентимизнинг 2024 йил 30 апрелдаги “2024 йилда ипотека кредитларини ажратиш механизмларини такомиллаштириш ва аҳолининг уй-жой шароитларини яхшилашга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-70-сонли фармони ижроси доирасида Қорақалпоғистон Республикаси “Эллиқалъа” ОФЙ ҳудудидagi 10 гектар ер майдонида “Янги Ўзбекистон” массиви ташкил этилган эди.

Омирбай ЕСБЕРГЕНОВ,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Бош режага мувофиқ, массивда жами 1 060 хонадондан иборат 5 ва 7 қаватли 28 та уй-жойлар, шунингдек, мактаб, мактабгача таълим ташкилоти ва замонавий истироҳат боғи барпо этилиши режалаштирилган бўлиб, 2024-2025 йилларда массивда 4 та 5 қаватли 120 хонадонли уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Яқинда бунёдкорлик ишларининг навбатдаги натижаси сифатида яна жами 50 квартиралар 2 та кўп қаватли турар жой фойдаланишга топширилди. Очилиш маросимида иштирок этганлар янги уй-жойларда яратилган шароитлар билан яқиндан танишдилар.

Айни пайтда массивда яна 5 ва 7 қаватли 334 хонадондан иборат 10 та уй-жойлар, шунингдек, 660 ўринли замонавий умумтаълим мактаби қурилиши давом этмоқда.

Қурилиш факультети талабалари – объектда

Қорақалпоғистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигига Қорақалпоқ давлат университети Қурилиш факультетининг 1-босқич талабалари ташриф буюришди.

Ташриф давомида талабалар вазирликнинг фаолият йўналишлари, қурилиш соҳасида амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан танишдилар. Шунингдек, уларга қурилиш соҳасида мутахассисларнинг ўрни, замонавий қурилиш технологиялари ва лойиҳаларни амалга ошириш жараёнидаги ҳақида маълумот берилди.

Талабалар Нукус шаҳри марказида барпо этилаётган замонавий “Nukus Towers” қурилиш лойиҳаси билан ҳам яқиндан танишдилар. Объектда олиб борилаётган қурилиш ишлари, лойиҳанинг ўзига хос жиҳатлари ва келгусидаги имкониятлар ҳақида батафсил маълумот берилди. Ташриф давомида талабалар ўзларини қизиқтирган саволларига мутахассислардан тегишли жавобларни олишди.

– Факультетда бугунги кунда 700 га яқин талаба таълим олмақда, – деди Қурилиш факультети декани ўринбосари Расул Садулаев.

– 2006-2027 ўқув йилининг 1-босқичига 85 нафар талаба қабул қилинган. Ўқиш жараёнида Қорақалпоғистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги билан бевосита боғлиқ, Талабаларнинг назарий билимларини амалиётда мустаҳкамлаш мақсади-

да вазирлик мутахассислари билан йирик қурилиш объектига чиқаямиз, лойиҳаларнинг қилиниш жараёнида, дизайнлари бўйича ҳам кенг маълумотга эга бўламиз. Бундай тадбирлар таълим сифатига ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Рақамли назорат тизими самара бермоқда

Қурилиш соҳасида рақамли технологияларни жорий этиш орқали хизматлар кўрсатиш ва назорат тизими такомиллаштирилмоқда. Бу аввало, аҳоли ва тадбиркорлар учун қулайлик яратиб, вақт ва ортиқча харажатларни камайтириш, жараёнларда шаффофликни таъминлашга хизмат қиялпти.

Нигора НОЗИМЖОНОВА,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 4 июндаги Фармони билан натижа-

га асосланган бошқарувни жорий этиш, давлат хизматларини соддалаштириш ва рақамли назоратни кучайтириш бўйича муҳим вазифалар белгиланган. Қурилиш соҳасидаги рақамлаштириш, энг аввало, иш жараёнларини тезлаштириш ва назоратнинг янада шаффоф ташкил этилишига қаратилган. Янги тизим орқали қурилишга рухсатнома олиш жараёнларини енгиллаштириш, вақт ва молиявий харажатларни камайтириш кўзда тутилган. Шунингдек, соҳада сунъий интеллект имкониятларидан кенг фойдаланиш ҳам режалаштирилмоқда.

Фармон ижросини таъминлаш мақсадида pazorat.uz. платформасида қурилиш объектиларини назорат қилишга мўлжалланган электрон журналлар жорий этилди. Жумладан, “Муаллифлик назорати”, “Умумий ишлар”, “Кириш назорати”, “Бетон ишлари” журналлари ҳамда “Ижро ишлари далолатномаси” электрон шаклга ўтказилди. Натижада қурилиш объектиларида бажарилаётган ишлар, уларда қўлланилган материаллар ва ижро ишлари ҳақидаги маълумот-

ларни ягона электрон тизимда шакллантириш имконияти яратилди.

– Қурилиш ташкилотининг қурилиш жараёнларида кўлэзма асосида журналлар юритиларди, – деди тадбиркор Шахбон Пўлатов. – Мазкур журналлар эндиликда платформа орқали юритилмоқда. Агар қулайликларини санаб ўтадиган бўлсак, булар ҳар бир иш жараёнларини тўғридан-тўғри ушбу журналларда қайд этиб бориш имкониятини яратади. Бундан ташқари, журналларнинг электрон шаклда олиб борилиши шаффофликни оширади.

Электрон тизимнинг яна бир қулай жиҳати. Қурилиш жараёнини бир вақтнинг ўзida масофадан туриб кузатиш имконияти яратилганидир. Энди масъул шахслар томонидан бажарилган ишлар ҳолатни электрон тизим орқали назорат қилиши, назорат қилувчи органлар эса қурилиш объектиларидаги жараёнларнинг онлайн мониторингини кузатиши мумкин. Тизимда фойдаланиладиган қурилиш материаллари, ишларнинг бажарилиш вақти, қўлланилган технологиялар ҳамда сифат талабларига риоя этилиши бўйича маълумотлар акс эттирилади.

– Ўзбекистон Республикаси Президентининг мазкур Фармонида кўра, ҳудудларда қурилишларга бўладиган тўсиқларни олдини олиш, сунъий интеллектдан самарали фойдаланиш, бу орқали қурилишларга хариталарни юбориш, қурилиш майдонларида ҳужжатлардан фойдаланиш тўғрисида топшириқлар берилган, – деди Самарқанд вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси бошлигининг ўринбосари Шохруз Исмоилов. – Айнан ана шу топшириқлар асосида журналлар электрон тартибда юритилиши 2026 йил 1 сентябрдан мажбурий этиб белгиланган. Ижро журналларини юритиш бўйича семинарлар ўтказиб келинмоқда. Семинарлар натижасида қурувчилар ва пудрат ташкилотлари, тадбиркорлар томонидан тушунмовчиликлар, савол ва тақлифлар йиғиб борилиб, марказий аппаратдаги Республика штабига қўшимча сифатида киритиб боришмоқда.

Янги тизимдан самарали фойдаланишнинг таъминлаш мақсадида ҳудудларда қурилиш соҳаси вакиллари, ички назорат мутахассислари ва бошқа жараён иштирокчилари учун махсус семинарлар ташкил этилмоқда. Уларда электрон журналларни юритиш, ижро ҳужжатларини тўлиқ ва ўз вақтида расмийлаштириш тартиби тушунтирилмоқда.

Рақамли назорат тизимининг жорий этилиши қоғозбозликни камайтириш билан чекланмайди. Энг муҳими, қурилиш жараёнларини тезкор ва шаффоф ташкил этиш, объектиларда сифат назоратини кучайтириш, инсон омилини камайтириш ҳамда аҳолига кўрсатилаётган хизматлар сифатини ошириш учун янги имкониятлар яратилмоқда. Бир сўз билан айтганда, қурилиш соҳаси ҳам замон билан ҳамнафас равишда рақамли тизимга ўтмоқда.

Кўп квартирали уй-жойларни мавсумга тайёрлаш ишлари ўрганилди

Хоразм вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси томонидан куз-қиш мавсумига тайёргарлик ҳолатини ўрганиш, кўп квартирали уй-жойларда амалга оширилаётган жорий ва мукаммал таъмирлаш ишларининг сифати ҳамда белгиланган вазифалар ижросини таҳлил қилиш мақсадида Урганч шаҳрида фаолият юритаётган 3 та бошқарув сервис компанияси фаолияти ўрганилди.

Шаҳноза ҚАЛАНДАРОВА,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Ўрганишлар давомида “Мирзобек комфорт” МЧЖ, “Урганч Ҳамид Анабиби” МЧЖ ҳамда “Умид маҳалла БСК” МЧЖ томонидан хизмат кўрсатилаётган кўп квартирали уй-жойларнинг куз-қиш мавсумига тайёргарлиги, манзилли дастурларга киритилган таъмирлаш ишларининг бажарилиш ҳолати, шунингдек, аҳолига кўрсатилаётган хизматлар сифати кўздан кечирилди.

Жумладан, бүгунги кунда “Мирзобек комфорт” МЧЖ томонидан жами 48 та кўп квартирали уйга хизмат кўрсатилмоқда. Шундан куз-қиш мавсумига тайёргарлик доирасида 14 та уйда фасад, том қисми ва кириш йўлакларини жорий ҳамда мукаммал таъмирлаш, шунингдек, энергия тежамкор ёритиш лампаларини ўрнатиш ишлари манзилли дастур асосида белгиланган. “Урганч Ҳамид Анабиби” МЧЖ томонидан 33 та кўп квартирали уйга хизмат кўрсатилаётган бўлиб, уларнинг 5 таси куз-қиш мавсумига тайёргарлик бўйича манзилли дастурга киритилган. Мазкур уйлارда фасад ва том қисмларини таъмирлаш, кириш йўлакларини тартибга келтириш ҳамда энергиятежамкор ёритиш воситаларини ўрнатиш ишлари бажарилмоқда. Шунингдек, “Умид маҳалла БСК” МЧЖ томонидан ҳам жами 33 та кўп квартирали уйга хизмат кўрсатилмоқда. Уларнинг 7 тасида манзилли дастур асосида жорий ва мукаммал таъмирлаш, фасад ва том қисмларини тиклаш, кириш йўлакларини яхшилаш ҳамда энергиятежамкор лампаларни ўрнатиш ишлари амалга оширилмоқда.

Ўрганиш жараёнида фақат бажарилган ишлар ҳажмига эмас, балки уларнинг сифати, белгиланган муддатларга риоя этилиши, мавжуд камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш ҳамда кўп квартирали уйлари куз-қиш мавсумига барқарор тайёрлаш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Ҳудудий инспекция томонидан бошқарув сервис компанияларига манзилли дастурларда белгиланган ишларни ўз вақтида ва сифати яқунлаш, уй-жойларнинг том ва фасад қисмларидаги мавжуд муаммоларни бартараф этиш, кириш йўлакларининг ҳолатини яхшилаш ҳамда энергиятежамкор технологиялардан самарали фойдаланиш юзасидан тегишли тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Ижара шартномасидан келиб чиққан низоларни иқтисодий судларда кўриш амалиёти

Бугун хусусий сектор субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг фаолиятига тўсиқ бўлаётган ҳолатларни бартараф этиш мақсадида кўплаб қонун ҳужжатлари ишлаб чиқилиб, амалиётга изчиллик билан татбиқ этилаётгани сир эмас.

Акбар НАРЗУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар суди иқтисодий ишлар бўйича судьяси.

Таъкидлаш лозимки, ҳар қандай мамлакатнинг бугуни ва келажаги унда хусусий мулкка бўлган муносабат билан чамбарчас bogлиқ. Мустақиллик йилларида Бош қомусимизга хусусий мулк ва унинг дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қондалар киритилиши баробарида қатор қонун ҳужжатлари қабул қилинди, улар мулкдорлар синфини шакллантириш ҳамда ривожлантиришнинг мустаҳкам ҳуқуқий асосини ташкил этди.

Республикаимизда иқтисодиётни ривожлантиришда хизмат кўрсатиш соҳаси самардорлигини ошириш, бунинг учун қулай шарт-шароитлар ва имкониятлар яратиш ҳам бугунги куннинг долзарб масалаларидан бири ҳисобланади. Ўз навбатида хизмат кўрсатиш соҳасида ижара муносабатлари алоҳида муҳим ўринга эга.

Сўнгги вақтларда мамлакатимизда ижара муносабатлари ривожланиб бориши билан бирга, унда иштирок этувчи шахслар ўртасида ҳам табиий равишда турли низолар юзага келмоқда. Юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорлар ўртасида ижара шартномасидан келиб чиқадиган низоларни ҳал этишда иқтисодий судлар алоҳида аҳамият касб этади. Бундай тоифадаги низоларни ҳал этишда иқтисодий судлар Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Фуқаролик кодекси, Иқтисодий процессуал кодекси, “Ижара тўғрисида”ги Қонуни ва бошқа қонунларни, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ҳамда Олий суди Пленумининг қарорларини қўллаиди.

“Ижара тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 1-моддасига мувофиқ, ижара шартнома асосида ерга, бошқа табиий ресурсларга, шунингдек, хўжалик фаолиятини ва ўзга фаолиятни мустақил равишда амалга ошириш учун ижарачига зарур бўлган мол-мулкка ҳақ эвазига муддатли эгалик қилиш ва ундан фойдаланишдан иборатдир.

Демак, мол-мулк ҳақ эвазига ижарага берувчи томонидан ижарага олувчига вақтинча эгалик қилиш ва фойдаланиш учун топширилади.

Яъни мулкдор ўзida бўш турган мулкни фойда олиш мақсадида бошқа бир шахсга ижарага беради.

Энди ижара шартномасидан келиб чиқадиган айрим низоларни ҳал қилиш бўйича суд амалиётига тўхталиб ўтсак.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1-моддасига кўра, фуқаролар (жисмоний шахслар) ва юридик шахслар ўз фуқаролик ҳуқуқларида ўз эрқларига мувофиқ эга бўладилар ва бу ҳуқуқларини ўз манфаатларини кўзлаб амалга оширадилар. Улар шартнома асосида ўз ҳуқуқ ва бурчларини белгилашда ва қонунчиликка зид бўлмаган ҳар қандай шартнома шартларини аниқлашда эркиндирлар.

Фуқаролик кодексининг 354-моддасига мувофиқ, фуқаролар ва юридик шахслар шартнома тузишда эркиндирлар. Шартнома тузишга мажбур қилишга йўл қўйилмайди, шартнома тузиш бурчи ушбу Кодексда, бошқа қонунда ёки олинган мажбуриятда назарда тутилган ҳоллар бундан мустаъно.

Давьовгар МЧЖ судга давьов аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар хусусий корхонани янги муддатга ижара шартномаси тузишга мажбурлашни сўраган. Давьовгар (ижарага олувчи) ва жавобгар (ижарага берувчи) ўртасида ижара шартномаси тузилган бўлиб, унга кўра жавобгар ўзига мулк ҳуқуқи асосида тегишли бўлган кўчмас мулк биносини ижара шартлари асосида давьовгарга берган. Шартноманинг амал қилиш муддати 2025 йил 10 январь этиб белгиланган. Ижара муддати тугагач, жавобгар янги муддатга ижара шартномасини тузмаган.

Суд Фуқаролик кодекси талабларига асосан, ижара шартномаси тузилиши мажбурий бўлган оммавий шартномалар сирасига кирмаслигини ҳамда жавобгар қонунчиликда ёки бошқа бир мажбуриятда келгусида давьовгар билан ижара шартномаси тузиш бурчини зиммасига олмаганлигини инобатга олиб, давьовгарнинг давьов талабини қаноатлантиришни рад қилган.

Фуқаролик кодексининг 554-моддасига мувофиқ, мулк ижараси шартномаси бекор бўлганидан кейин ижарага олувчи ижарага берувчига мол-мулкни ўзига топширилган ҳолатда, нормал эскиришни ҳисобга олиб ёки шартнома келишилган ҳолатда қайтариши лозим. Агар ижарага олувчи ижарага олган мол-мулкни қайтармаса ёки кечиктириб қайтарса, ижарага берувчи кечиктирилган барча вақт давомида мол-мулкдан фойдаланганлик учун ҳақ тўлашни талаб қилишга ҳақли. Бу ҳақ ижарага берувчи қўрган зарарни қопламаган тақдирда зарарни тўлашни талаб қилишга ҳақли.

Давьовгар “А” МЧЖ судга давьов аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар “Б” МЧЖ ҳисобидан 30 000 000 сўм ижара ҳақи ундиришни сўраган.

Аниқланишича, давьовгар (ижарага берувчи) ва жавобгар (ижарага олувчи) ўртасида 2024 йил 1 апрелда ижара шартномаси тузилган бўлиб, унга асосан бино-иншоотларнинг 300 м² иборат бўлган қисми ижарага берилган. Ижара шартномасининг 51-бандида ижара муддати 2024 йил 1 апрелдан 2024 йил 31 декабрча этиб белгиланган.

Шартноманинг 51.2-бандида ижара муддати тугашига бир ой қолганда “ижарага олувчи” шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисида “ижарага берувчи”ни хабардор қилиши қайд этилган бўлса-да, аммо жавобгар томонидан шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисида давьовгарга хабар бермаган. Шунингдек, шартноманинг 6.1-бандида ижара муддати тугаганидан сўнг 3 кун ичидда ижара объекти тегишли топшириш-қабул қилиш далолатномасига асосан, “ижарага берувчи”га қайтарилиши белгиланган бўлса-да, жавобгар томонидан ижара объекти давьовгарга шартлашилган тартибда ва муддатда топширилмаган. Шу сабабли, давьовгар 2025 йил январь ойдан май ойига қадар, яъни тўрт ой учун жавобгар амалда эгаллаб турган 300 м² жойга ҳар ой учун 10 000 000 сўмдан, жами 30 000 000 сўм ижара ҳақи ҳисоблаб, уни ундиришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжа-лик суди Пленумининг 2011 йил 1 декабрдаги 234-сонли қарорининг 9-бандида, ижара шартномаси муддати тугаганидан кейин ҳам ижарачи ижарага олинган мулкдан амалда фойдаланишни давом эттираверса, ижарага олувчи бутун фойдаланган давр учун ижара ҳақини тўлашга мажбурлиги белгиланган.

Қайд этилганларга кўра, суд ижара муддати тугаган бўлса-да, жавобгар ундан фойдаланиб келаётганлигини инобатга олиб, давьов талабини тўлиқ қаноатлантириш тўғрисида ҳал қилув қарори қабул қилган.

Худди шундай, якка тартибдаги тадбиркор ва оилавий корхона ўртасидаги яна бир низо хусусида.

Якка тартибдаги тадбиркор (ижарага берувчи) ва оилавий корхона (ижарага олувчи) ўртасида 2024 йил 4 январда тузилган 5-сонли ижара шартномасига асосан, ижарага берувчи ўзига мулк ҳуқуқи асосида тегишли бўлган но-турар жой бино-иншоотини ижара шартлари асосида ижарага олувчига бериш, ўз навбатида ижарага олувчи фойдаланган асосий воситалар учун ижара ҳақини шартномада белгиланган тартибда ижарага берувчига тўлаб беришни зиммасига олган.

Аниқланишича, шартноманинг амал қилиш муддати мулк ижарага олувчига топширилгандан бошлаб 2024 йил 31 декабрга қадар этиб белгиланган. 2025 йил учун эса шартнома тузилмаган. Давьовгар шартномавий муносабатда зиммасига олган мажбуриятини бажарган ва ижара объектини жавобгарга топширган аммо жавобгар зиммасига олган мажбуриятини лозим даражада бажармаган ва ижара ҳақини шартлашилган муддатларда тўлаб боришни таъминламаган. Давьовгарнинг қарздорлиқни тўлаш тўғрисидаги талабномаси жавобгар томонидан ижросиз қолдирилган.

“Ижара тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 12-моддасида ижара ҳақи ижара шартномасида томонларнинг ўзаро ке-

лишувига биноан белгиланиши, ижара ҳақини тўлаш шартлари ва муддатлари шартномада белгиланган бўлиши лозимлиги қайд этилган. Гарчи жавобгар ижара объектидан фойдаланиб келган бўлса-да, аммо ижара тўловларини шартлашилган муддатларда тўлаб боришни таъминламаган. Шунга кўра, шартлашувчи тарафлар ўртасида низо юзага келган ва давьовда 2024 йил учун 60 000 000 сўм, 2025 йилнинг дастлабки 4 ойи учун эса 20 000 000 сўм қарздорлиқни ундириш сўралган.

ФКнинг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонунчилик талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганда эса – иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги, 544-моддасида эса ижарага олувчи мол-мулкдан фойдаланганлик учун ҳақни ўз вақтида тўлаб туриши шартлиги белгиланган. Суд муҳокамаларида жавобгар ижара объектидан фойдаланиб келганлигини инкор этмаган бўлса-да, аммо шартноманинг амал қилиш муддати 2024 йилнинг якунида тугаганлиги, 2025 йил учун эса шартнома тузилмаганлигини ваъ қилиб, давьонинг 2025 йил учун ҳисобланган ижара тўловини ундиришга оид қисмини рад этишни сўраган.

“Ижара тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 14-моддасига мувофиқ, ижара шартномаси муддати тугаганидан кейин ҳам ижарачи ижарага олинган мулкдан амалда фойдаланишни давом эттираверса ҳамда ижарага берувчи ижара шартномаси муддати тугагунига қадар бунга ҳеч қандай эътироз билдирмаган ва шартномада ўзгача шартлар кўзда тутилмаган бўлса, у ҳолда шартнома худди шу муддатда давом эттирилган ҳисобланади. Бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик суди Пленумининг “Мулк ижараси шартномасига оид фуқаролик қонун ҳужжатлари нормаларини иқтисодий судлар томонидан қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” 2011 йил 1 декабрдаги 234-сонли қарорининг 9-бандида ҳам тушунтириш бериб ўтилган.

Шартноманинг 6.2-бандида, агар шартноманинг амал қилиш муддати тугагандан сўнг тарафлардан бири уни бекор қилиш (амал қилишини тугатиш) истагини билдирмаса, у ҳолда унинг амал қилиши яна шу муддатга ўша шартлар асосида узайтирилиши белгиланган. Гарчи 2025 йил учун шартнома тузилмаган бўлса ҳам қўрида баён этилганидек шартноманинг 6.2-банди талабига кўра шартнома айнан ўша шартлар асосида бир йил муддатга узайтирилган ҳисобланади.

Ушбу норма талабларидан келиб чиқиб, суд давьовни қаноатлантириш ҳақида тўхтамга келган.

Хулоса қилиб айтганда, судья мулк ижарасига оид низоларни атрофиюга қўриб чиқиб, уни қонуний ҳал этиш учун ишдаги ҳолатларнинг ҳар бири билан тўлиқ танишиб чиқиши, суд муҳокамаси жараёнларида далилларни ишнинг барча ҳолатларини жамлаб, ҳар томонлама ва холис баҳолаши лозим бўлади.

Туризм – иқтисодиётнинг янги драйвери

Замонавий дунёда миллий хунармандчиликка бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Сайёҳлар шунчаки тарихий обидаларни томоша қилиш билан чекланиб қолмай, маҳаллий халқнинг турмуш тарзи, урф-одатлари ва хунармандчилик жараёнлари билан яқиндан танишишни истайди.

Чуст учун ҳам бу катта имкониятдир. Айни пайтда бу ерда 16,6 гектар қаровсиз, бўш турган ер майдонида “Хунармандлар шаҳарчаси” бунёд этилмоқда. Аукцион орқали 4 сотихдан жами 168 та тадбиркорлик лойиҳасини амалга оширишга киришилди. Шундан, 147 та лот (5,7 гектар) аукцион савдоларига чиқарилди. Аукцион савдосига чиқарилган 147 та лот 9,4 миллиард сўмга сотилди. 2-босқичдаги 19 та лот “E-AUKSION” чиқарилган бўлиб, тадбиркорлар томонидан 6 таси сотиб олинди. Ҳозирда 20 га яқин экскаватор, 6 та кран, 30 та юк машинаси, 300 нафарга яқин ишчи қурилиш ишларида иштирок этипти.

Чунки бу ерда усталар ўз маҳсулотларини тўғридан-тўғри сайёҳларга намойиш этиши ва сотиш имкониятига эга бўлади. Ёшлар эса ота-боболаридан қолган касб-хунарларни ўрганиб, замонавий дизайн ва маркетинг ёндашувлари билан уйғунлаштириши мумкин. Натижада қадимий хунар замонавий бизнестга айланади. Бу эса меросни сақлашнинг энг самарали шаклларида биридир. Чунки хунар фақат музейда сақланиб қолмасдан, тирик аъёна сифатида давом этади. Бугунги дунёда туризм нафақат саёҳат ва ҳордиқ чиқариш соҳаси, балки катта иқтисодий имкониятлар манбаи сифатида қаралмоқда.

– Хунармандчилик устaxonаларини сайёҳлик йўналишларига киритиш, усталар фаолиятини намойиш этувчи марказлар ташкил этиш, миллий маҳсулотларни замонавий дизайн ва маркетинг асосида тарғиб қилиш орқали ҳудуд иқтисодиётига янги туртки бериш мумкин, – деди Чуст тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Рустам Темиров. – Айниқса, ёшларни хунармандчиликка жалб этиш муҳим. Чунки хунар – нафақат маданий мерос, балки бандлик ва даромад манбаи ҳамдир. Замонавий технологиялар, интернет савдоси ва ижтимоий тармоқлар имкониятидан фойдаланиш орқали Чуст хунармандларининг маҳсулотларини мамлакат ичидан ва хорижда кенг тарғиб қилиш мумкин. Чустни бошқа ҳудудлардан ажратиб турадиган энг катта бойликлардан бири ҳам унинг хунармандчилик анъаналаридир. Пичоқчилик, дўппидўзлик, каштачилик, заргарлик, ёғоч ўймакорлиги ва бошқа миллий хунар турлари нафақат моддий даромад манбаи, балки халқимизнинг тарихий хотираси ва маънавий меросидир. Шунинг учун Чустда хунармандлар шаҳарчасини шакллантириш гоёси алоҳида аҳамиятга эга.

Бунёдкорлик ва тадбиркорлик уйғунлиги

Ҳар қандай ҳудуднинг тараққиёти давлат ёки жамоат лойиҳаларигина эмас, балки ҳусусий ташаббус ва тадбиркорликка ҳам боғлиқ.

Чустда туризм ривожланиши билан янги бизнес йўналишлари пайдо бўлиши мумкин. Оилавий меҳмон уйлари, миллий таомлар ресторанилари, хунармандчилик дўконлари, сувенир ишлаб чиқариш, сайёҳлик йўналишлари, транспорт хизматлари, фото ва экскурсия хизматлари шулар жумласидандир. Бундай лойиҳаларнинг кўпайиши ҳудуд иқтисодиётини диверсификация қилишга, янги иш ўринлари яратишга ва аҳолининг даромадларини оширишга хизмат қилади.

Энг муҳими, туризмга асосланган тадбиркорлиқнинг афзаллиги шундаки, унинг марказида маҳаллий ресурс ва кадриятлар туради. Чустнинг ўзига хослиги унинг энг катта иқтисодий капиталига айланиши мумкин. Бугунги бунёдкорликлар эртанги кун учун пойдевордир. Ҳозир қурилаётган бино ва иншоотлар, обод қилинаётган ҳудудлар, яратилаётган янги хизматлар келажакда Чустнинг иқтисодий ва туристик қиёфасини белгилайди. Аммо бу жараёнда бир муҳим тамойилни унутмаслик керак: Чустни шунчаки кўркам ҳудудга эмас, яшаш, ишлаш ва саёҳат қилиш учун қулай масканга айлантириш лозим. Бунинг учун туризм, хунармандчилик, тадбиркорлик, маданият, экология ва шаҳарсозлик бир-бири билан узвий боғлиқ ҳолда ривожланиши керак.

Хулоса қилиб айтганда, Чуст бугун ўзининг бой тарихий-маданий мероси ва замонавий тараққиёт имкониятларини уйғунлаштирган ҳолда янги қиёфа касб этмоқда. Хунармандчилик, туризм, тадбиркорлик, замонавий инфратузилма ва инновацияларни ривожлантириш ҳудуднинг иқтисодий ва маданий салоҳиятини янада юксалтиради.

Чустнинг имкониятлари кенгаймоқда

Чуст – Наманган вилоятининг қадимий ва ўзига хос масканларидан бири. Бой тарихи, миллий хунармандчилиги, меъморий обидалари, табиий имкониятлари ва меҳнаткаш халқи уни нафақат вилоят, балки бутун Ўзбекистон миқёсида алоҳида мавқега эга бўлган ҳудуд сифатида намоён этади.

Отабек ҚОБИЛОВ,
Чуст туманидаги Сероб маҳалласи Ёшлар етакчиси.

Бугунги кунда Чуст тарихий мерос ва замонавий тараққиёт уйғунлашган, янги имкониятлар сари дадил қадам ташлаётган масканлардан бирига айланган. Кеча билан бугунни, аъёна билан замонавийликни, миллий қадриятлар билан янги имкониятларни уйғунлаштиришга интилаётган Чуст бугун катта қурилиш майдонини ҳам эслагани. Бир қарашда янги бинолар, обод кўчалар, туризм масканлари, хизмат кўрсатиш замонавий инфратузилма объектилари кўзга ташланади.

Бироқ бу ўзгаришларнинг мазмун-моҳияти фақат бино ва иншоотлар қуриш билангина чекланмайди. Асл мақсад – инсонлар учун қулай, сайёҳлар учун жозибадор, тадбиркорлар учун имкониятларга бой, хунармандлар учун эса ўз меҳнатини намойиш этадиган янги муҳит яратишдир. Шундай экан, бугун Чустда рўй бераётган ўзгаришларни биргина “қурилиш” сўзи билан ифодалаш камлик қилади. Чунки бу жараёнлар ҳудуднинг иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳаётини тубдан янгилашга қаратилган кенг қўламли бунёдкорлик ҳаракатидир.

Тарих ва замонавийлик чорраҳасида

Чустнинг бугунги қиёфасини унинг бой тарихидан айро тасаввур қилиб бўлмайди. Асрлар давомида бу замин савдо-сотик, хунармандчилик ва деҳқончилик ривожланган ҳудудлардан бири бўлиб келган. Чуст номи, аввало, ўзининг қадимий маданияти ва миллий хунармандчилик анъаналари билан машҳур.

ijtimoiy-iqtisodiy gazeta
O'zbekiston bunyodkori
Строитель Узбекистана

Тахрир хайъати:
Шерзод Хидоятов (Тахрир хайъати раиси),
Давронжон Адиллов, Тоир Алиматов,
Озода Жўраева, Сирожиддин Эшқувватов,
Козим Тулганов, Юлдаш Магмуров,
Бобир Ёлмуродов, Илҳом Аҳмедов.

Тахририят:
Бош муҳаррир – Дилшод Жалолов
Бош муҳаррир ўринбосари –
Райҳона Ҳужаева
Саҳифаловчи – Ақмал Махмамов
Муассиҳ – Марҳамат Мусулмонқулова

Газета “Ўзбекистон бунёдкори” Нашриёт уйи МЧЖ томонидан нашрга тайёрланди.

**“Ўзбекистон бунёдкори”
Нашриёт уйи МЧЖ масъуллари:**
Ўзбекистон Республикаси
Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги,
“ЎзТАШҚЛИТИ” МЧЖ,
“ЎзшаҳарсозликЛИТИ” ДМ,
“Қишлоқ қурилиш инвести” ИК МЧЖ,
“ЎзгеорантметЛИТИ” ДУК.

Тахририят манзили:
100011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси,
18-уй.

Телефонлар:
71-241-01-29, 71-241-01-43, 71-241-01-29,
71-208-12-00.
E-mail: info@uzbunyodkor.uz

Ҳудудлардаги мухбирлар:
Қорақалпоғистон Республикаси:
90-658-50-43.

Андижон вилояти: 93-410-15-18.
Бухоро вилояти: 90-612-78-80.
Жиззах вилояти: 91-568-77-48.
Қашқадарё вилояти: 94-642-50-53.
Навоий вилояти: 99-731-17-40.
Наманган вилояти: 91-365-07-36.
Самарқанд вилояти: 95-560-30-45.
Сирдарё вилояти: 94-916-99-77.
Сурхондарё вилояти: 97-850-80-22.
Фарғона вилояти: 99-363-39-37.
Хоразм вилояти: 99-967-48-30.

Газета 2016 йил 25 июлда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0874-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси – 466. Буюртма – Г- 941. 1241 нусхада босилди. Қўғоз бичими А-2. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилган.

Баҳоси келишилган нархда. ISSN 2181-8762. Тахририятга келган қўлезмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. **Корхона манзили:** Тошкент шаҳри, “Буюк Турон” кўчаси, 41.

ЎЗА якуни – Топширилди – 22.30.

Туғилган кунингиз муборак бўлсин!

2026 йил 15 – 17 сентябрь саналарида таваллуд айёмларини нишонлайдиган

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги Пудрат бозори ҳамда тендер, рейтинг ва бюртмачи тизимини ривожлантириш бошқармаси бош мутахассиси **Элмурод Ниязатов**, слесарь-сантехник **Жамолиддин Рахимов**,
“Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish Respublika markazi” рейтинг ва тендер тизимларини ишлаб чиқиш бўлими етакчи мутахассиси **Исломбек Маҳмамов**,
“Ўзоғирсаноатлойиҳа” АЖ ОИСК етакчи мутахассиси **Андрей Бондаренко**, ПМ муҳандиси **Эркин Тулешев**, ООПР боғбони **Абдуҳаким Бейсабаев**,
“O‘zshaharsozlik LITI” ДМ Архитектура-қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш бошқармаси 3-устахонаси архитектори **Зуфар Умаров**,
Андижон вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бош бошқармаси мутахассиси **Махсуджон Шокиров**,
Қашқадарё вилояти Миришкор тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими бош мутахассиси **Дилмурод Абилов**,
“Иссиқлик таъминоти” АЖ Андижон вилояти филиали инспектори **Ҳаётбек Кўчқоров**, Бухоро вилояти филиали машинисти **Азизбек Чориев**, Самарқанд вилояти филиали диспетчери **Равшан Қудратов**, хомашё ҳисобчиси **Хурсанд Урунова**, Қашқадарё вилояти филиали Нишон тумани таъмирлаш бўлим мутахассиси **Маҳмуд Абилов**, Тошкент вилояти Бекобод шаҳар филиали қозонхона устаси **Абдувосид Турсунов**, Тошкент вилояти Қибрай тумани филиали электриги **Шерзод Джабаров**,

2-сонли қозонхона қоровули **Алимбек Шодибеков**, Янгийўл шаҳар филиали Янгихаёт қозонхона қоровули **Искандар Толибоев**,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш инспекцияси Ичимлик сувини ишлаб чиқариш ва етказиб беришнинг технологик талабларига риоя этилиши назоратини мувофиқлаштириш бўлими етакчи мутахассиси **Ҳаётбек Джуманиязов**, Қашқадарё вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси хайдовчиси **Миржахон Обилов**, бош мутахассиси **Руслан Қўлдашев**,

Андижон вилояти Андижон шаҳридаги “Сонбай фэйзлы хонадонлари” БСК МЧЖ бош директори **Отабек Исақов**, Жиззах вилояти Ғаллаорол туманидаги “Oltin-Dav-Silver” БСК МЧЖ бош директори **Азиз Исроилов**, Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳридаги “Гулистон обод” БСК МЧЖ бош директори **Хилола Абдуллаева**, Хоразм вилояти Урганч шаҳридаги “Сервис Хилол ПБК” МЧЖ бош директори **Шухрат Қиличчевларни** таваллуд кунин билан чин дилдан муборакбод этамиз.

Уларга сиҳат-саломатлик, узок умр, оилавий хотиржамлик, мустақкам соғлиқ тилаймиз!

Бизни кузатиб боринг!

uzbunyodkor.uz
info@uzbunyodkor.uz
uzbunyodkor
t.me/uzbunyodkor
uzbunyodkor
qurilish.today

Чиқинди йиғиш шохобчасига қандай чиқиндиларни ташлаш мумкин?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 февралдаги “Чиқиндилар билан боғлиқ ишларини амалга ошириш соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида”ги 95-сон қарори билан чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш тартиби белгиланган.

Маъзур қарорда жисмоний ва юридик шахслар фаолияти давомида ҳосил бўладиган қайси турдаги чиқиндиларни чиқинди йиғиш шохобчаларига ташлаш мумкинлиги, шунингдек, қайси чиқиндиларни алоҳида тартибда олиб чиқиб кетиш лозимлиги кўрсатиб ўтилган.

Қаттиқ маиший чиқиндилар таркибига қирадиган чиқиндилар:

- озиқ-овқат чиқиндилари;
- органик чиқиндилар;
- ўсимлик чиқиндилари;
- тўқимачилик маҳсулотлари чиқиндилари;
- ўраш ва қалоклаш материаллари;
- шиша чиқиндилари;
- резина чиқиндилари;
- қоғоз ва картон чиқиндилари;
- пластмасса чиқиндилари;
- ёғоч чиқиндилари;
- фойдаланиш хусусиятини йўқотган уй-рўзгор буюмлари.

Чиқинди йиғиш шохобчаларига ташлаш мумкин бўлмаган чиқиндилар:

- сувоқ маиший чиқиндилар;
- ийрик габаритли маиший чиқиндилар;
- чорвачилик чиқиндилари;
- қурилиш чиқиндилари;
- тупроқ;
- дарахт ва буталарни кесишдан ҳосил бўладиган чиқиндилар;
- агротехник ишлов беришдан ҳосил бўладиган чиқиндилар;
- қишлоқ хўжалиги экинлари ва ўсимлик қолдиқлари;
- автомобиль шиналари;
- электрон чиқиндилар;
- автотранспорт воситалари аккумуляторлари;
- тиббиёт чиқиндилари;
- фармацевтика чиқиндилари;
- ветеринария чиқиндилари;
- хайвон ўликлари;
- заҳарли кимёвий моддалар;
- кимёвий сувоқликлар;
- ўсимликларга ишлов беришда фойдаланиладиган кимёвий моддалар.

Бир сўз билан айтганда, ташлаш тақиқланган ёки мўлжалланмаган чиқиндилар чиқинди ортши ва ташиш техникаларининг носоз ҳолатга келишига сабаб бўлиши мумкин.

Ўз мухбиримиз.